

แนวทางการประเมินคุณภาพรอบสี่

นำเสนอเมื่อ : 16 ต.ค. 2558

เอกสารแนวทางการประเมินคุณภาพรอบสี่ โดย ศ.ดร.ชาญณรงค์ พรรุ่งโรจน์
ผู้อำนวยการสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพศึกษา (องค์การมหาชน) วันที่ 15 ตุลาคม 2558

แนวทางการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสี่

(พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๓)

ศาสตราจารย์ ดร.ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์

สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน)

สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรี

๑๕ ตุลาคม ๒๕๕๘

๑. หลักการ ประเมินภายนอก เพื่อตรวจสอบคุณภาพ สู่การรับรองมาตรฐาน

๒. รูปแบบ

๒.๑ การประเมิน (Assessment) ตามข้อกำหนดของกฎหมาย (Compulsory) : ระบบ Online

๒.๑.๑ นิยาม

การประเมินระบบออนไลน์ คือ กระบวนการรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่การประกันคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยส่งผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ซึ่งสถานศึกษาจัดเก็บและส่งข้อมูลการดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ และการรายงานผลการดำเนินงานที่เป็นข้อมูลสภาพจริงเข้าสู่ระบบอย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว ทันสมัย และลดภาระด้านเอกสาร เพื่อนำไปสู่การตรวจสอบคุณภาพและการรับรองมาตรฐานของสถานศึกษาโดย สมศ.

๒.๑.๒ แนวคิด

ใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ เพื่อลดภาระด้านเอกสาร เพิ่มความสะดวก รวดเร็วและแก้ปัญหา
ทันสถานการณ์

๒.๑.๓ หลักการ

ประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ และอาจมีการตรวจเยี่ยม
สถานศึกษาตามความจำเป็น

๒.๑.๔ วัตถุประสงค์

เพื่อให้มีการตรวจสอบคุณภาพของสถานศึกษา โดยคำนึงถึงความมุ่งหมาย หลักการ และแนวการจัดการศึกษาในแต่ละระดับตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ

๒.๑.๕ เป้าหมาย

สถานศึกษาทุกแห่งได้รับการประเมินคุณภาพภายนอกตามกรอบระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

๒.๑.๖ ขั้นตอนดำเนินงาน

- ๑) สถานศึกษาต้องกรอกข้อมูลสม่ำเสมอ (ขึ้นอยู่กับข้อมูล) เช่น ข้อมูลรายปี/รายภาคการเรียน ผลคะแนนการประกันคุณภาพภายใน
- ๒) สถานศึกษาส่งข้อมูลผ่านการตรวจสอบและรับรองจากต้นสังกัด
- ๓) สมศ. นำข้อมูลขึ้น website เพื่อให้ประชาคม (ผู้เรียน ครู ผู้ปกครอง สังคม) เข้าร่วมตรวจสอบ และให้ข้อคิดเห็นในช่วงระยะเวลาที่กำหนด
- ๔) สถานศึกษาขอรับการประเมินออนไลน์จาก สมศ. โดยต้องผ่านการพิจารณาจากต้นสังกัด
- ๕) คณะผู้ประเมินภายนอก วิเคราะห์ความถูกต้อง สมบูรณ์ และความน่าเชื่อถือของข้อมูลสถานศึกษา และเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลต่อคณะกรรมการพัฒนาระบบฯ ให้ความเห็นชอบ
- ๖) คณะกรรมการพัฒนาระบบฯ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ความเห็นชอบตามข้อ ๕
- ๗) คณะกรรมการพัฒนาระบบฯ หรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ลงพื้นที่ตรวจสอบข้อมูล อาจมีการตรวจเยี่ยมสถานศึกษาโดยไม่มีการแจ้งให้ทราบล่วงหน้า

๒.๑.๗ วิธีดำเนินการ

- ๑) การประเมินตามข้อกำหนดของกฎหมาย (Compulsory Online Assessment)
  - ๑) กลุ่มที่พร้อมรับการประเมินออนไลน์ ประเมินคุณภาพภายนอกด้วยระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ (Full Online)
  - ๒) กลุ่มที่ต้องการความช่วยเหลือเพื่อเข้าสู่การประเมินออนไลน์ ประเมินคุณภาพภายนอกด้วยวิธีผสมผสาน (Partial Online)
  - ๓) กลุ่มที่ยังไม่พร้อมรับการประเมินออนไลน์ ประเมินคุณภาพภายนอกด้วยการตรวจเยี่ยม (Full Visit)
- ๒) Random Visit เพื่อกระตุ้นให้เกิดความตื่นตัวในด้านคุณภาพ

๒.๑.๘ กรอบระยะเวลา

อย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกห้าปี นับจากการประเมินครั้งสุดท้าย

๒.๑.๙ การวัดและประเมิน

๑) กรอบการวัดและประเมิน : ตัวบ่งชี้และเกณฑ์การประเมิน

๒) เครื่องมือที่ใช้ : แบบสัมภาษณ์ แบบสอบถาม แบบสังเกต แบบบันทึก แบบตรวจสอบรายการ ฯ

๓) ผู้ประเมิน : ต้องได้รับการรับรองจาก สมศ.

๔) ข้อมูลที่ใช้ในการประเมิน : สถานศึกษาสามารถส่งข้อมูลแบบ Online โดยข้อมูลที่ใช้ในการประเมินออนไลน์ควรเป็นข้อมูลที่ส่งผ่านระบบเทคโนโลยีสารสนเทศได้ (Machine-Readable Data)

๕) เกณฑ์การประเมิน

(๑) ความสมบูรณ์ของข้อมูล

(๒) ความถูกต้องของข้อมูล

(๓) ความสอดคล้องของข้อมูล (ข้อมูลพื้นฐาน ผลการประกันคุณภาพภายใน)

สมศ. จะดำเนินการประเมินเมื่อข้อมูลของสถานศึกษามีความสมบูรณ์ มีความถูกต้อง มีความสอดคล้องน่าเชื่อถือ และไม่ถูกหักท้วงภายในระยะเวลาที่กำหนด

๕) ผลการประเมิน

กลุ่มผลการประเมินสถานศึกษา เพื่อรายงานต่อสถานศึกษาและต้นสังกัด

กลุ่ม 1 ต้นสังกัดจำเป็นต้องให้การสนับสนุนเพื่อแก้ปัญหาเร่งด่วน

กลุ่ม 2 ต้นสังกัดต้องให้การสนับสนุนเพื่อปรับปรุง

กลุ่ม 3 ต้นสังกัดต้องให้การสนับสนุนเพื่อพัฒนา

กลุ่ม 4 ต้นสังกัดควรให้การส่งเสริมเพื่อยกระดับมาตรฐาน

กลุ่ม 5 ต้นสังกัดควรให้การส่งเสริมในการเป็นต้นแบบ

๒.๑.๑๐ ประโยชน์

สถานศึกษา ต้นสังกัด และรัฐบาลได้รับข้อมูลผลการประเมินเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพได้รวดเร็วมากขึ้น

๒.๒ การรับรองมาตรฐาน (Accreditation) ตามความสมัครใจ (Voluntary) : ระบบตรวจเยี่ยม

๒.๒.๑ นิยาม

การรับรองมาตรฐาน หมายถึง การระบุผลการพัฒนาของสถานศึกษาที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพการศึกษาแล้ว ว่าเป็นไปตามข้อกำหนดและผ่านเกณฑ์การตัดสินในการประเมินคุณภาพภายนอก โดยระบุถึง การรับรองมาตรฐานคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามความสมัครใจในรอบการประเมินนั้นๆ

๒.๒.๒ แนวคิด

หลากหลาย (Diversity) ต่างวิธี (Flexibility) มีทางเลือก (Design)

๒.๒.๓ หลักการ

- ๑) รับรองมาตรฐาน (Accreditation) จากการขอรับการประเมินโดยความสมัครใจของสถานศึกษา
- ๒) ตรวจเยี่ยมสถานศึกษาที่ขอรับการประเมินเพื่อการรับรอง
- ๓) มีการรับรองหลายระดับ ทั้งมาตรฐานระดับชาติ และมาตรฐานระดับนานาชาติ
- ๔) มีการมอบรางวัล (Award) ให้กับสถานศึกษาที่ผ่านเกณฑ์คุณภาพ

๒.๒.๔ วัตถุประสงค์

เปลี่ยนจาก	Minimum Standard:	Single Approach	=	General Masses
เป็น	Advanced Standard:	Multi - Approach	=	Valued individual

๒.๒.๕ เป้าหมาย

สถานศึกษาทุกแห่งที่ขอรับการรับรองมาตรฐานได้รับการประเมินเพื่อการรับรองคุณภาพ

๒.๒.๖ ขั้นตอนดำเนินงาน

- ๑) สถานศึกษาที่จะขอรับการรับรองมาตรฐาน (Accreditation) ขึ้นอยู่กับความสมัครใจ
- ๒) สถานศึกษาที่ผ่านการประเมินออนไลน์ตามเกณฑ์ที่กำหนด ทำการยื่นขอรับการประเมินเพื่อการรับรองมาตรฐาน (Accreditation) ภายในระยะเวลา ๒ ปี นับแต่วันที่ได้รับแจ้งผล
- ๓) สมศ. ดำเนินการประเมินสถานศึกษาตามลำดับการยื่นขอของสถานศึกษา ทั้งนี้ จำนวนของสถานศึกษาที่จะได้รับการประเมินเพื่อรับรองขึ้นอยู่กับงบประมาณที่ได้รับ

๒.๒.๗ วิธีดำเนินการ

- ๑) สถานศึกษายื่นขอ
- ๒) สมศ. วิเคราะห์
- ๓) ขอข้อมูลเพิ่มเติม
- ๔) ประสานกำหนดวันลงพื้นที่ตรวจเยี่ยม
- ๕) ทำการประเมินเพื่อการรับรองมาตรฐาน
- ๖) พิจารณาการให้การรับรองมาตรฐาน

๒.๒.๘ กรอบระยะเวลา

สถานศึกษาที่ผ่านการประเมินออนไลน์ตามเกณฑ์ที่กำหนด ทำการยื่นขอรับการประเมินเพื่อการรับรองมาตรฐาน (Accreditation) ภายในระยะเวลา ๒ ปี นับแต่วันที่ได้รับแจ้งผล

๒.๒.๙ การวัดและประเมิน

๑) มาตรฐานระดับชาติ เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษาพัฒนาคุณภาพให้ได้มาตรฐานที่กำหนด ประกอบด้วย ๓ รูปแบบ

- (๑) ประเมินทั่วไป (General Accreditation)
- (๒) ประเมินเฉพาะทาง (Specialization Accreditation)
- (๓) ประเมินโดยกำหนดเป้าหมายร่วม (Cooperative Objective Accreditation หรือ Customized Accreditation)

๒) มาตรฐานระดับนานาชาติ (Advanced Standard) เพื่อส่งเสริมให้สถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศ (Excellence) พัฒนาคุณภาพและยกระดับมาตรฐานสู่สากล ประกอบด้วย ๒ รูปแบบ

- (๑) แบบก้าวหน้า (Progressive)
  - ประเมินร่วมไทย-สากล (International Joint Accreditation)
  - ประเมินโดยองค์กรนานาชาติ (International QAA Accreditation)
- (๒) แบบท้าทาย (Challenge)
  - การจัดอันดับอาเซียน (ASEAN Ranking)
  - การจัดอันดับภูมิภาคเอเชียแปซิฟิก (Asia - Pacific Ranking)
  - การจัดอันดับโลก (World Ranking)

๒.๒.๑๐ ประโยชน์

ต้นสังกัด และรัฐบาลได้รับข้อมูลผลการประเมินของสถานศึกษาในการยกระดับมาตรฐานสถานศึกษา ทั้งการส่งเสริมสถานศึกษาสู่ความเป็นเลิศและสากล

หมายเหตุ สถานศึกษาที่มีความพร้อมสามารถขอรับการประเมินเพื่อพัฒนาและการรับรองมาตรฐาน ได้ในคราว เดียวกัน

การดำเนินงานพัฒนาและประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษาตามกรอบระยะเวลา

แผนการพัฒนาระบบการประเมินฯ แบบ Online (ปี 2559-2563)

